

Ommetje Doorwerth; De Zilverberg

Stayokay Doorwerth & IVN Zuidwest Veluwezoom

Traject: De Zilverberg

Start-/eindpunt: Stayokay, Kerklaan 50, 6865 GZ Doorwerth

Lengte: ca. 45 minuten

De Zilverberg is eigendom van het Geldersch Landschap. Ieder provincie heeft zijn eigen 'Landschap'. Deze hebben als doel het beschermen en beheren van de natuur, landschap en cultureel erfgoed. Met deze rondwandeling ontdekt u een stukje van het Gelderse landschap.

Routebeschrijving

LA: linksaf, RA: rechtsaf, RD: rechtdoor

1. Verlaat het terrein van Stayokay en ga RA de Kerklaan op. Volg het fietspad.
2. Steek de kruising met de Dalweg over, en ga meteen LA (dus de Kerklaan oversteken).
3. Ga bij de slagboom het bos in.

Het bord rechts heet u welkom op De Zilverberg. Zoals hierboven al genoemd, heeft iedere provincie zijn eigen 'Landschap', met een eigen logo waarin iets wordt weergegeven wat typisch is voor die provincie. Voor Gelderland is dat een rode (mispel)bloem op een gele ruitvormige achtergrond, zoals die ook voorkwam in het alleroudeste wapen van Gelre. U treft dit logo niet alleen aan op de toegangsborden, maar ook op de luiken van huizen en boerderijen in de gebieden van Geldersch Landschap.

4. Neem het rechter pad, en ga verderop bij de splitsing LA.

Langs dit brede pad staan beuken. In de herfst liggen er beukenootjes onder. En in het voorjaar ontkiemt er vaak een aantal van deze beukenootjes. Het bruine schilletje splijt open en er groeit een worteltje de grond in. Daarna ontvouwen zich de twee kiemblaadjes (met soms nog het bruine schilletje als een mutsje er bovenop). Deze blaadjes hebben helemaal niet de vorm van een beukenbladje, het zijn namelijk de twee helften van het beukenootje.

Ze bevatten reservevoedsel, waar de kiem even op kan teren. Tussen de kiemblaadjes groeit nu een klein stengeltje met het eerste paar echte blaadjes omhoog. De kiemblaadjes hebben dan hun werk gedaan en worden geel en sterven af. De piepjonge beuken gaan in de loop van de zomer echter bijna allemaal dood, omdat ze onder de ouderbeuk nauwelijks licht krijgen. Gelukkig komen er ook beukenootjes terecht op plekken waar wel licht is, doordat een vogel of een ander dier ze meeneemt en laat vallen. Zo ontstaan dus op een natuurlijke manier nieuwe bomen.

5. Vervolg het stijgende pad.

Verderop staan in plaats van beuken dennen langs het pad. Beuken hebben een gladde aaneengesloten schors; dennen een ruwe met veel spleten ertussen. Een den is geen loofboom, maar een naaldboom. De naalden hebben wel dezelfde functie als bladeren. Ze maken met behulp van hun bladgroen en zonlicht, van water (uit de grond) en koolzuurgas (CO₂ uit de lucht) voedsel voor de boom, en ... zuurstof. En die is nodig voor mens en dier om adem te kunnen halen. Bossen worden daarom ook wel de groene longen van de wereld genoemd.

Er liggen vast takjes, losse naalden en dennenappels op de grond. Kijk eens hoe de lange naalden twee aan twee in een soort hulsje bij elkaar (aan de tak) zitten. Ze vormen een duo, kenmerkend voor een den.

Als u goed zoekt, vindt u misschien wel afgekloven dennenappels, waarvan soms alleen het 'klokhuis' over is. Dit is het werk van eekhoorns; ze houden de dennenappel tussen hun voorpootjes en trekken met hun tanden de schubben eruit. Tussen die schubben zitten de zaadjes en daar zijn ze dol op.

6. U komt bovenaan het pad bij een heuveltje.

U bent hier op één van de hoogste punten van de gemeente Renkum: 63 meter boven NAP. Dit heuveltje wordt al beschreven in 1731, als er een kring beuken geplant wordt, die 200 jaar later door een volgende eigenaar weer worden geroid. Het is waarschijnlijk een grafheuvel, ongeveer 4000 jaar geleden gemaakt door de mensen die in deze streken woonden. Het was hier toen al 'hoog en droog', terwijl grote delen van ons land nog onder water stonden. Over de graven van hun doden wierpen de bewoners ronde heuvels op, waarin soms vele eeuwen later nog opnieuw mensen begraven werden. Er liggen verspreid over de hele Veluwe honderden van deze grafheuvels. In sommige, die zijn onderzocht, werden voorwerpen gevonden die men meegaf aan de doden: afhankelijk van het tijdperk waarin ze gemaakt werden van steen of brons, en potten van aardewerk.

7. Ga vóór het heuveltje RA.

Meteen links en rechts van het pad liggen weer kegels op de grond. Bomen die kegels dragen, worden ook wel coniferen genoemd. In het Grieks staat *conus* voor kegel, en *ferrein* voor dragen. De kegels op deze plek hebben tussen de schubben een extra 'drietandje' zitten. Ze zijn van de Douglasspar, die genoemd is naar de Schotse onderzoeker David Douglas. Hij introduceerde in 1827 deze soort uit Noord Amerika bij de kwekers in Europa, waar hij vervolgens veel werd geplant vanwege zijn goede hout. Zoek eens een afgefallen takje, dan ziet u dat de naalden van deze boom véél korter zijn dan die van een den. Bij een spar zitten de naalden solo aan de tak vast.

Diverse andere soorten sparren worden gebruikt als kerstbomen. In het Duits is een spar een Tanne(nbaum), dus eigenlijk moet de tekst van ons kerstliedje niet 'O dennenboom' zijn, maar 'O sparrenboom'.

8. Ga op de T-splitsing RA. (Let op: dit is een fietspad.)

U loopt nu op de Italiaansegweg, die in 1848 is aangelegd in opdracht van Baron van Brakell tot Wadenoyen, de toenmalige bewoner en eigenaar van kasteel Doorwerth en van dit gebied. Verderop maakt de weg haarspeldbochten langs de hellingen; dit deed de baron aan wegen in Italië denken, vandaar de naam. Hij diende, als verlengde van de Wolfhezerweg die twee jaar eerder al was aangelegd, als verbinding tussen het kasteel en station Wolfheze. De weg is aangelegd langs de eeuwenoude beuken, die bijna 300 jaar geleden werden geplant als 'scheibomen' tussen de percelen eikenhakhout van verschillende eigenaren. Ze zijn nu duidelijk aan het eind van hun bestaan.

9. Ga bij het eerste smalle pad RA (let op: dit is net vóór het grote veld wat links ligt.)

U komt uit op een open plek, die nog wijst op het feit dat hier een huis heeft gestaan. Huize Eekland werd in 1924 gebouwd door de fam. Van Rietschoten; het brandde af aan het eind van de Tweede Wereldoorlog. Elders op de Zilverberg (Italiaansegweg 1) staat nog wel de tuinmanswoning die er bij hoorde.

10. Ga midden op de open plek LA, het smalle paadje in.

U komt langs vijf dode stammen, die in een cirkel staan. Ze zijn van de kastanjes die werden geplant bij huize Eekland. Op ongeveer 1,5 meter van de grond wordt hun stam dunner: op deze plek is de boom in een jong stadium (de ent) vastgezet op de stam van een jonge kastanje van een andere soort (de onderstam) en daarop verder gegroeid. Dit heet *enten* en wordt gedaan als een boom goede eigenschappen heeft (mooie bloemen of goede vruchten) maar een zwak, of voor ziekte gevoelig wortelgestel. Enten wordt veel toegepast in de fruitteelt.

De paddenstoelen op de kastanjestammen halen hun voedingsstoffen uit het dode hout en verteren het langzaam maar zeker. Het zijn tonderzwammen. Elk jaar groeit er een nieuwe laagje bij aan de onderzijde. In dat laagje worden de sporen gevormd, die door de wind worden meegevoerd en onder gunstige omstandigheden weer tot nieuwe paddenstoelen kunnen uitgroeien. Aan de ribbels op de bovenkant (de hoed) kunt u zien dat sommige exemplaren al vele jaren oud zijn. U treft deze soort meestal aan op beuken en berken die (bijna) dood zijn.

11. Ga op de T-splitsing RA.

De gietijzeren hekpalen staan nog op de plaats waar men vroeger het erf van huize Eekland betrad.

12. Volg het brede pad tot de Y-splitsing en houd daar links aan, het smallere pad in.

13. Ga iets vóór de paal met het toegangsbord RA.

Aan uw linkerhand ligt achter een hek een enorme kuil. Dit is één van de overstortvijvers van de gemeente Renkum. Als bij hevige regenval het water uit goten en straten niet snel genoeg kan worden afgevoerd, stroomt het via een buis tijdelijk in deze kuil. Neemt de waterhoeveelheid af, dan stroomt een groot deel weer terug in het afwateringssysteem, de rest zakt weg in de grond of verdampt.

14. Ga op de splitsing LA.

Links, bij de hoek van het hekwerk, staat een stenen paal, die de grens aangeeft van het gebied van het Geldersch Landschap. Op de achterkant van de paal staat de (mispel)bloem uit het logo.

15. Steek na de slagboom de Kerklaan over, ga RA, en loop via het fietspad terug naar Stayokay.

Dit ommetje wordt u aangeboden door Stayokay Doorwerth en IVN Zuidwest Veluwezoom. Kijk voor meer excursies en groene wandelingen op: www.ivn-zwv.nl

Informatie over het Geldersch Landschap: www.detwaalflandschappen.nl